

Börje Wigström -Helsingborg
Miljömagasinet 2004-08-13

Individens rättigheter är Samhällets grundpelare

Vilka möjligheter kan/skall en myndighet ställa till förfogande när det gäller utredningar och åtgärder för att komma tillrätta med bostäder som har problem med inomhusklimatet och där många människor kan ha ett långt lidande bakom sig?

Det är viktigt att man lyssnar på den klagande och att Miljöbalken får det utrymme som lagen säger och att systemfel eller medvetna handläggningar inte görs på ett sådant sätt att det kränker individen. Försiktighetsprincipen och efterbehandlingsansvar är två viktiga faktorer i miljöbalken när man pratar bostadsmiljö.

En del i problematiken kring sjuka hus är hur myndigheter i många fall struntar i den enskilda människan och i stället ger fastighetsägaren den uppbackning som skulle lagts hos den drabbade hyresgästen. Det är också viktigt att miljöchefen delegerar sina medarbetare på ett sätt som gör att vi medborgare känner att en så viktig myndighet som Miljökontoret ger oss det stöd som är inskrivet i Miljöbalken.

Enligt brottsbalken kan en fastighetsägare ställas till svars om han/hon uppsåtligt eller genom oaktsamhet åsamkar kroppsskada eller sjukdom i sin fastighet som drabbar de boende.

Försumlighet i tjänsteutövning och myndighetsmissbruk kan också komma i fråga när det gäller en myndighet. Det är också så att miljöchefen i Helsingborg (Gregor Holmgren) har ett förordnande som löper på tre år. Eftersom det är politiker i kommunen som avgör om han får en förlängning på sitt uppdrag, vill det till att hans arbete inte har misshagat de politiker som eventuellt förlänger hans förordnande.

Miljönämndens och Helsingborgshems politiker verkar dra åt samma håll när det gäller miljöärenden i Helsingborgshems fastighetsbestånd. Miljönämndens lekmän har ej heller något krav på kunskap när det gäller miljö, ändå har de ett ansvar att avgöra viktiga ärenden i miljöfrågor som kan vara avgörande för en människas hela framtid.

När nämndemännen i Miljönämnden inte har någon kunskap kan de ej heller ifrågasätta och reservera sig när besluten tas. Miljökontorets tjänstemän föredrar ärendet i Miljönämnden, en föredragning som lätt övertygar Miljönämndens ledamöter om vad som är rätt eller fel, eftersom bristen på kunskap hos Miljönämnden gör att man inte kan ifrågasätta när besluten tas. De beslut som tas kan vara frukten av det som miljöchefen och hans tjänstemän har avhandlat bakom kulisserna.

Rättsläget och de demokratiska rättigheterna är ett bekymmer. Kan det vara så att tjänster och gentjänster inom politiken är mer regel än undantag? Våra demokratiska rättigheter är i händerna på makthavarnas godtycke. Många hyresgäster som klagat över sin inomhusmiljö dras med svåra symtom som kräver snabba insatser för att inte symtomen skall förvärras, men tyvärr blir det ofta så att ärendena dras i långbänk, vilket ytterligare försvårar möjligheterna för den drabbade.

Många bostäder är tyvärr så angripna av fukt och mögel att de utgör en stor hälsorisk. Det för ju också med sig att den drabbade bara har två alternativ, det är att antingen flytta eller få garantier från fastighetsägaren att åtgärda bostaden. Det där med garantier fungerar inte i

praktiken eftersom Miljökontoret tillsammans med fastighetsägaren har andra planer för hur de här problemen skall hanteras. Om nu hyresgästen väljer att flytta och har turen att få en annan lägenhet ligger det inte alltid i fastighetsägarens och miljökontorets intresse att följa upp den påbörjade undersökningen som den utflyttade hyresgästen har måst göra på grund av den ohälsa som bostaden har åsamkat. Följden blir då att den nya hyresgästen precis som alla andra hyresgäster som bebor den här lägenheten inte får vetskap om de problem som den här lägenheten är behäftad med. Varken Miljökontor eller Helsingborgshem ger den nye hyresgästen en chans att bemöta de här miljöproblemen och får följaktligen en överraskning som också ger den här hyresgästen hälsoproblem med symtom som kanske kräver både läkarvård och medicinering. I slutändan kan det leda till att hyresgästen blir så nedbruten av sitt sjuka boende som kan medföra långa sjukskrivningsperioder som också kan leda till förtidspensionering.

Man skjuter alltså problemen framför sig hela tiden i stället för att undersöka och åtgärda efterhand som problemen anmäls. Här ser man hur myndigheternas samarbete i kommunen fungerar men där medborgarnas inflytande kommer på undantag. Den demokratiska processen som det talas så mycket om, var finns den? Hur mycket stryk skall vi hyresgäster få ta innan politiker och makthavare överhuvudtaget tar sitt ansvar?

Räcker det inte med de stora sjuktal som redan finns. Skall vi öka på skuldbördan genom att alltfler skall springa gatlopp mellan våra myndigheter utan att få den hjälp som är ett måste för att lindra samhällsbelastningen för medborgarna i vår kommun.

Hur många barn som har fått astma, allergi och en del mer eller mindre svåra symtom av sin vistelse i sjuka bostäder kan man bara uppskatta. Men att vår kommun mer eller mindre struntar i hur många som är sjuka och hur sjuka de är har de visat i många sammanhang. Föräldrar som också måste vara hemma på grund av sjukt barn blir också en belastning ekonomiskt för samhället.

När det talas så stort om samhällsinsatser som skall minska sjukfrånvaron vore det all idé att ta hand om våra sjuka bostäder och göra en miljöinventering av bostadsbeståndet i bland annat Helsingborgshems bostadsbestånd där det anses vara behov av sådana åtgärder.

Jag har sagt det tidigare och jag säger det återigen: "Sjukvården, Miljökontoret och Helsingborgshem borde med gemensamma krafter skapa ett miljöklimat som tillgodoser hyresgästernas möjligheter till ett friskare liv."

Det talas väldigt tyst om den inre miljön men mer högljutt när det gäller den yttre miljön. Eftersom man vistas så pass lång tid inomhus av våra liv borde den inre miljön värderas mycket högre än vad som görs i dag.

Enligt byggsektorns miljöprogram sägs det: "ingen ska bli sjuk av sitt boende år 2010. Då ska samtliga sjuka hus i landet ha identifierats och åtgärdats." Det här är vackert om det bara vore sant. Om ambitionen är att det skall göras då är det hög tid att Helsingborgshem och Miljökontoret låter miljöprocessen i Miljöbalken verka fullt ut så kanske vi kan få en förbättring av inomhusmiljön i vår kommun.